

ΗΜΕΡΙΔΑ

ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, ΓΕΩΤΕΕ-ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ,
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΓΡΟΔΑΣΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Η Αγροδασοπονία στα Πλαίσια της Νέας ΚΑΠ 2014-2020

Αθήνα, 26 Φεβρουαρίου 2014

Το αγροδασικό μέτρο στα πλαίσια της νέας ΚΑΠ και οι προοπτικές εφαρμογής του στην Ελλάδα

Βασίλειος Π. Παπαναστάσης
Ελληνικό Αγροδασικό Δίκτυο

Αγροτική ανάπτυξη 2014-2020

Νομοθεσία

- ☀ Κανονισμός 1305/2013 (17^{ης} Δεκεμβρίου 2013)
- ☀ Στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης
- ☀ Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)

Στόχοι

- ☀ Ανταγωνιστικότητα
- ☀ Βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και κλίμα
- ☀ Ισόρροπη ανάπτυξη των αγροτικών οικονομιών και κοινοτήτων με δημιουργία και διατήρηση θέσεων απασχόλησης

Αγροτική ανάπτυξη 2014-2020

Προτεραιότητες

- ✿Μεταφορά γνώσεων και καινοτομίας
- ✿Βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- ✿Οργάνωση της αλυσίδας τροφίμων
- ✿Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων
- ✿Μείωση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα
- ✿Κοινωνική ένταξη και μείωση της φτώχειας στις αγροτικές περιοχές

Αγροτική ανάπτυξη 2014-2020

Άρθρ. 21: Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών

☀ **Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων**

☀ **Εγκατάσταση αγροδασικών συστημάτων**

☀ **Πρόληψη και αποκατάσταση των ζημιών των δασών από πυρκαγιές**

☀ **Βελτίωση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή και της περιβαλλοντικής αξίας των δασικών οικοσυστημάτων**

☀ **Επενδύσεις στις δασικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, κινητοποίηση και εμπορία των δασικών προϊόντων**

Δάσωση γεωργικών γαιών

- ✿ Το χωράφι καλύπτεται πλήρως με δένδρα
- ✿ Ο γεωργός διακόπτει τη γεωργική καλλιέργεια
- ✿ Επένδυση σε ξυλώδη όγκο, όχι σε ποιότητα ξύλου
- ✿ Η ξυλεία κύριο και μοναδικό εισόδημα

Αγροδασοπονία

- ✿ Τα δένδρα καλύπτουν μέρος του χωραφιού
- ✿ Ο γεωργός συνεχίζει να καλλιεργεί το χωράφι με γεωργικά φυτά
- ✿ Έμφαση στην ποιότητα του ξύλου, όχι στην ποσότητα
- ✿ Η ξυλεία συμπληρωματικό εισόδημα

**ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ
ΤΟΥ ΑΓΡΟΔΑΣΙΚΟΥ
ΜΕΤΡΟΥ**

Δράσεις και δικαιούχοι

Δράσεις

- ✿ Εγκατάσταση αγροδασικών συστημάτων
- ✿ Συντήρηση αγροδασικών συστημάτων που εγκαταστάθηκαν

Δικαιούχοι

- ✿ Ιδιώτες που κατέχουν γη (γεωργοί)
- ✿ Δήμοι
- ✿ Ενώσεις γεωργών ή Δήμων
- ✿ Δημόσιο δάσος ή δασική έκταση με την προϋπόθεση, ότι ο διαχειριστής τους είναι ιδιώτης ή Δήμος

Επιλέξιμες δαπάνες

Για εγκατάσταση αγροδασικών συστημάτων

- ☀ Φυτεία δασικών δένδρων (φυτευτικό υλικό, κόστος φύτευσης, κόστος αποθήκευσης υλικού και προστασίας από ασθένειες)
- ☀ Αραίωση δένδρων υπαρχόντων δασών και δασικών εκτάσεων (υλοτομία, αραίωση, κλάδεμα, προστασία από ζώα)
- ☀ Μελέτες σκοπιμότητας, σχέδια εγκατάστασης, αναλύσεις εδάφους, προετοιμασία του εδάφους
- ☀ Ποτίστρες και επιτόπιες προστατευτικές εγκαταστάσεις για ζώα
- ☀ Απαραίτητες προπαρασκευαστικές εργασίες
- ☀ Αναπλήρωση φυτείας σε περίπτωση αποτυχίας το πρώτο έτος εξαιτίας καταστροφής από βιοτικούς ή αβιοτικούς παράγοντες
- ☀ Συμπλήρωση δασικής φυτείας με παλιές ποικιλίες οπωροφόρων δένδρων

Επιλέξιμες δαπάνες

Για συντήρηση αγροδασικών συστημάτων που εγκαταστάθηκαν

✿ Αποζημίωση ανά εκτάριο σε ετήσια βάση για τα πρώτα 5 έτη.

✿ Συμπληρωματική αναγέννηση, βοτάνισμα, κλάδεμα, αραίωση

✿ Δράσεις προστασίας, όπως περιφράξεις, προστατευτικοί σωλήνες, συντήρηση ποτιστρών

Ποσό ενίσχυσης

✿ Μέχρι 80% της επιλέξιμης δαπάνης

✿ Στα νησιά του Αιγαίου μπορεί να φτάσει το 85%

Αναγκαίες συνθήκες

- ☀️ Η αναλογία δένδρων/γεωργικής καλλιέργειας θα αποφασιστεί από κάθε χώρα-μέλος. Προϋπόθεση, η συνέχιση χρήσης της γεωργικής γης
- ☀️ Προτίμηση στα είδη πολλαπλών σκοπών και σε μικτές φυτείες
- ☀️ Ο μέγιστος και ελάχιστος αριθμός των δένδρων ανά εκτάριο θα αποφασιστεί από κάθε χώρα-μέλος, αλλά το μέγιστο πρέπει να είναι 250 περίπου
- ☀️ Στόχος η δημιουργία πολυλειτουργικών συστημάτων
- ☀️ Η φυτεία δένδρων σε χωράφια μπορεί να γίνει σε γραμμές που να επιτρέπουν την κυκλοφορία των γεωργικών μηχανημάτων ή σε λωρίδες μέσα ή στα όρια του χωραφιού για αντιανεμικούς σκοπούς
- ☀️ Τα δασικά είδη μπορούν να παράγουν ξυλεία και φρούτα (π.χ. καρυδιά)

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- Σε γεωργικές εκτάσεις
- Σε δασικές εκτάσεις

Γεωργικές εκτάσεις

Περιοχές εγκατάστασης :

- ☀ Οι μεγάλες πεδιάδες της χώρας (π.χ. Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Θράκης, Πελοποννήσου).
- ☀ Ορισμένες ημιορεινές εκτάσεις.
- ☀ Ακατάλληλες οι ορεινές περιοχές.

Πεδινή

Ημιορεινή

Ορεινή

Γεωργικές εκτάσεις

Κατάλληλα χωράφια :

- ✿ Όσα δεν έχουν δένδρα. →
- ✿ Όσα έχουν σχετικά μεγάλο μέγεθος (π.χ. πάνω από 10 στρέμματα). →
- ✿ Όσα έχουν κατάλληλες συνθήκες υγρασίας ή μπορούν να αρδευτούν. →
- ✿ Όσα έχουν περιβαλλοντικά προβλήματα (π.χ. αλάτωση, νιτρικά). ↓

Γεωργικές εκτάσεις

Είδη δένδρων και καλλιεργειών: Δασικά δένδρα πολλαπλών σκοπών (κατά προτίμηση ευγενή πλατύφυλλα) με ετήσια γεωργική καλλιέργεια.

Μερικές αποτελεσματικές μείξεις :

Καρυδιά ή Σορβιά

- Χειμερινές καλλιέργειες (δημητριακά, ελαιοκράμβη)

Κερασιά, Σφενδάμι, Ψάχος, Αχλαδιά, Δρυς

- Θερινές καλλιέργειες (καλαμπόκι, σόργο, ηλίανθος)

Λεύκες

- όσπρια, σπαράγγια, χειμερινά δημητριακά, σε βαθιά αλουβιακά εδάφη

• Πάντοτε συμπεριλαμβάνετε χειμερινές καλλιέργειες στην εναλλαγή για τον έλεγχο των ριζών των δέντρων

• Αποφύγετε πολυετή χοτροδοτικά όπως τη Ψέστουκα τη ψηλή

Γεωργικές εκτάσεις

Πυκνότητα δένδρων :

- ☀ 30-150 δένδρα στο εκτάριο.
- ☀ 100 δένδρα στο εκτάριο ένας καλός μέσος όρος.

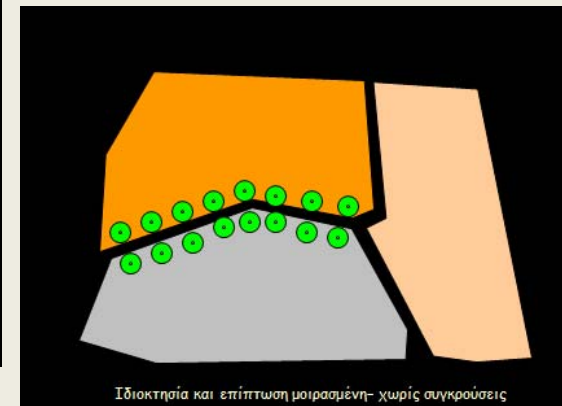
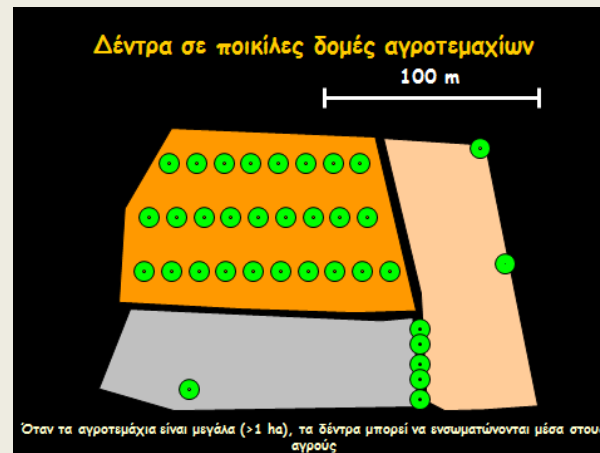
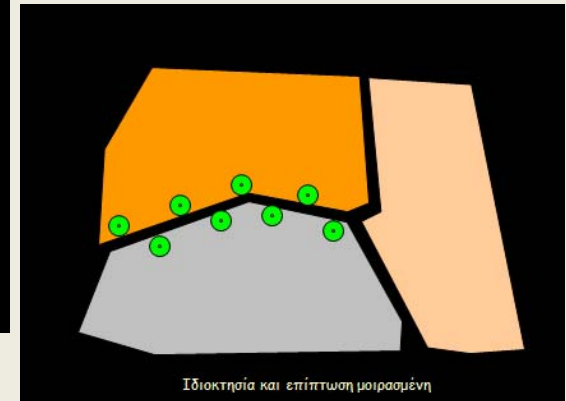
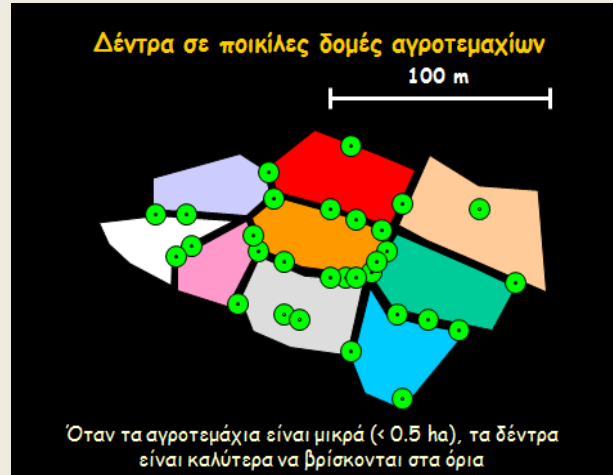

Γεωργικές εκτάσεις

Διάταξη δένδρων:

- ✿ Στα όρια των χωραφιών, όταν το μέγεθος είναι μικρό.
- ✿ Σε γραμμές μέσα στο χωράφι, όταν το μέγεθος είναι μεγάλο.
- ✿ Απόσταση μεταξύ γραμμών: > από διπλάσιο ύψος δένδρων στην ωριμότητά τους (25-35 μ.).
- ✿ Απόσταση μέσα στις γραμμές: 4-10 μ.

Γεωργικές εκτάσεις

Περιποίηση δένδρων: Συχνό κλάδεμα για άκλαδους κορμούς τουλάχιστο 3μ.

Δεσμευόμενη επιφάνεια: 5-15%

Προστασία δένδρων: Με πλαστικούς σωλήνες

Γεωργικές εκτάσεις

☀ **Αναλογία ισοδύναμης επιφάνειας (LER):** Η έκταση που απαιτείται με μονοκαλλιέργεια σε αναλογία με την έκταση με συγκαλλιέργεια για ισόποση παραγωγή κάτω από τις ίδιες διαχειριστικές συνθήκες.

Γεωργικές εκτάσεις

Οικονομική απόδοση

Δασοπονικό είδος (αξία του ξύλου): π.χ. καρυδιά: 1000-1300 €/κ.μ., αγριοκερασιά: 700-800 €/κ.μ.

Εδαφοκλιματικές συνθήκες: Σε γόνιμα εδάφη και ξηρικές συνθήκες η καρυδιά φτάνει τα 65 εκ. διάμετρο στα 45 έτη, ενώ σε ποτιστικές τα 35 έτη.

Περιποίηση: Συχνό κλάδεμα τα πρώτα 10-20 έτη για να σχηματιστεί καθαρός κορμός τουλάχιστο 3 μ. ύψους.

Παράδειγμα: Σε γόνιμο έδαφος, μια ξηρική φυτεία καρυδιάς ηλικίας 45 ετών, με 100 δένδρα στο εκτάριο, μπορεί να παράγει 100 κ.μ. τεχνικής ξυλείας περίπου που ισοδυναμεί με 100.000 €/ha.

Γιατί πρέπει ο γεωργός να φυτέψει δασικά δένδρα στο χωράφι του;

1. Επιπλέον χρήματα από την ξυλεία
2. Σταθερότερο εισόδημα
3. Βελτίωση του περιβάλλοντος και του τοπίου
4. Τουριστική αξιοποίηση του αγροκτήματος
5. Διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων
6. Απασχόληση με κλάδεμα
7. Ζωντανή κληρονομιά στους απογόνους

Δασικές εκτάσεις

Δασικές εκτάσεις

Δασικές εκτάσεις

Πλεονεκτήματα αναγωγής πυκνών δασικών εκτάσεων σε δασολίβαδα

- ✿ **Αύξηση της διαθέσιμης βοσκήσιμης ύλης**
- ✿ **Αύξηση των διαθέσιμων επιλέξιμων εκτάσεων για τους κτηνοτρόφους**
- ✿ **Αύξηση της παραγωγής ζωικών προϊόντων**
- ✿ **Εξασφάλιση πιστώσεων για βελτίωση των βοσκοτόπων**
- ✿ **Μείωση του κινδύνου των δασικών πυρκαγιών**
- ✿ **Αύξηση της βιοποικιλότητας**

Βαλανιδιές και σιτηρά/βόσκηση στη Σαμοθράκη

Συμπεράσματα

- Υπάρχουν ευρείες δυνατότητες εφαρμογής του αγροδασικού μέτρου στη χώρα μας για οικονομικούς και περιβαλλοντικούς σκοπούς, τόσο σε γεωργικές, όσο και σε δασικές εκτάσεις
- Στις γεωργικές εκτάσεις, αναμένεται να συμβάλει αποφασιστικά στη βελτίωση του αγροτικού περιβάλλοντος στις άδενδρες πεδιάδες της χώρας, στην αύξηση του εισοδήματος των αγροτών και στην παραγωγή πολύτιμης τεχνικής ξυλείας υψηλής ποιότητας
- Στις δασικές εκτάσεις, αναμένεται να συμβάλει στη βελτίωση της παραγωγικότητας των δασικών βοσκοτόπων, στην αύξηση της ζωικής παραγωγής, στη μείωση του κινδύνου των πυρκαγιών και στην αύξηση της βιοποικιλότητας.

Προτάσεις

Απαιτείται:

1) Ενημέρωση όλων των φορέων και ιδιαίτερα των γεωργών για τη σπουδαιότητα του αγροδασικού μέτρου στην αγροτική ανάπτυξη και το περιβάλλον.

2) Υλοποίηση του **αγροδασικού περιβαλλοντικού μέτρου** στη νέα προγραμματική περίοδο.

Les produits Agroforestiers à Paris les 26 et 27 fev. 2014

CONSEIL GÉNÉRAL
DU GERS

AGROFORESTERIE
association française

Μμμ!!!
Αυτό αλλάζει
τη ζωή.....

Δεν μπορείς παρά να πεις, ότι
η **αγροδασοπονία** είναι ΖΩΗ!

Ευχαριστώ!